

PROFESJONALIZACJA KADR W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH

WYNIKI ANKIETY
WŚRÓD ZAMAWIAJĄCYCH

UZP, CZERWIEC 2020

Urząd Zamówień Publicznych

Spis treści:

1. Wstęp	4
2. Podstawowe informacje o ankiecie	5
3. Wyniki ankiety	6
1) Pytanie nr 1 – Rodzaj zamawiającego, którego Pani/Pan reprezentuje?... 7	
2) Pytanie nr 2 – Średnia roczna liczba postępowań prowadzonych przez Pani/Pana instytucję	8
3) Pytanie nr 3 – Wielkość instytucji.....	9
4) Pytanie nr 4 – Średnia liczba postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ciągu roku, w ramach których prowadzi Pani/Pan czynności.....	10
5) Pytanie nr 5 – Staż pracy w obszarze zamówień publicznych.....	11
6) Pytanie nr 6 – Rodzaj zajmowanego stanowiska	12
7) Pytanie nr 7 – Czy jest Pani/Pan jedyną osobą w swojej instytucji, która prowadzi postępowania o udzielenie zamówień publicznych?.....	13
8) Pytanie nr 8 – Posiadane wykształcenie.....	14
9) Pytanie nr 9 i 10 – Uczestnictwo w szkoleniach i ich tematyka	16
10) Pytanie nr 11 i 12 – Uczestnictwo w studiach podyplomowych w zakresie zamówień publicznych.....	17
11) Pytanie nr 13 – Preferowana tematyka studiów, poza omówieniem Pzp 19	
12) Pytanie nr 14 – Ogólna ocena studiów	21
13) Pytanie nr 15 i 16 – Najmocniejsza i najsłabsza strona studiów	22
14) Pytanie nr 17 – Obszary do uzupełnienia swojej wiedzy	24
15) Pytanie nr 18 – Preferowane formy wsparcia kadry zamówień publicznych	26

16) Pytanie nr 19 – Oczekiwany zakres tematyczny działań edukacyjnych	
28	
4. Profile grup ankietowanych	30
1) Pracownicy jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych jednostek organizacyjnych	30
2) Pracownicy administracji rządowej	31
3) Pracownicy przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych	34
5. Wnioski z ankiety.....	36
6. Podsumowanie	38

1. Wstęp

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce wyniki ankiety dotyczącej profesjonalizacji kadr w zamówieniach publicznych. Wyniki są efektem badania przeprowadzonego na początku 2020 roku przez Urząd Zamówień Publicznych.

Profesjonalizacja to jedno z wyzwań, jakie stoją przed rynkiem zamówień publicznych. Ten wart około 200 mld rocznie rynek gromadzi przedstawicieli wielu branż i wielu specjalizacji. Mając świadomość jego podmiotowego i przedmiotowego zróżnicowania, zdecydowaliśmy się przeprowadzić ankietę, aby w sposób usystematyzowany interesariusze rynku zamówień publicznych, zarówno po stronie zamawiających, jak i wykonawców, mogli podzielić się swoją opinią na temat doświadczenia, wiedzy i przygotowania merytorycznego uczestników rynku.

Żyjemy w rzeczywistości, która na naszych oczach przechodzi szybkie przeobrażenia. Rozwijają się nowe potrzeby, gałęzie nauki, branże, a w obszarach do tej pory zarezerwowanych tylko dla wąskiego grona specjalistów intensywną aktywność podejmują osoby reprezentujące inne punkty widzenia.

Taką właśnie dziedziną stają się zamówienia publiczne. Zmieniający się świat, wyzwania, jakie stoją przed osobami wydatkującymi publiczne środki, powodują, że zmiana podejścia i nastawienie na efektywność realizowanych zamówień stają się rzeczywistością, w której przychodzi działać wszystkim interesariuszom rynku.

Ankieta, której wyniki Państwu przedstawiamy, stanowi pierwszy krok na drodze jeszcze lepszego poznania potrzeb rynku. Jest tylko jednym z wielu źródeł wiedzy, ale niezwykle istotnym i pomocnym. Wierzymy, że odpowiedzi udzielone przez Zamawiających, jak też Wykonawców, będą pomocne uczestnikom rynku, Urzędowi czy światu nauki przy projektowaniu rozwiązań, które posłużą dalszemu rozwojowi rynku zamówień publicznych.

Serdecznie zapraszamy do lektury.

Z wyrazami szacunku,

Hubert Nowak

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych

2. Podstawowe informacje o ankiecie

Termin ankiety: 29.01 – 28.02.2020 r.

Cel: Uzyskanie opinii uczestników rynku zamówień publicznych, dotyczącej stopnia wiedzy w dziedzinie zamówień publicznych oraz potrzeb w zakresie poszerzania wiedzy i kompetencji przydatnych w codziennej pracy przy zamówieniach.

Liczba uczestników ankiety dla zamawiających: 763

Liczba pytań: 19

Ankieta dotycząca profesjonalizacji kadr w zamówieniach publicznych opublikowana została na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych 29 stycznia 2020 r.¹ Publikacji na stronie internetowej towarzyszyły wzmianki w mediach społecznościowych Urzędu – na platformie Twitter oraz LinkedIn. W badaniu udział wzięli zarówno wykonawcy, jak i zamawiający, jednak obie grupy ankietowanych miały dedykowany zestaw pytań, uwzględniający specyfikę danej kategorii interesariuszy.

Zamawiający udzielili 763 odpowiedzi.

¹ Jako ciekawostka – data rozpoczęcia ankiety zbiegła się z 16 rocznicą uchwalenia ustawy Prawo zamówień publicznych (29 stycznia 2004).

3. Wyniki ankiety

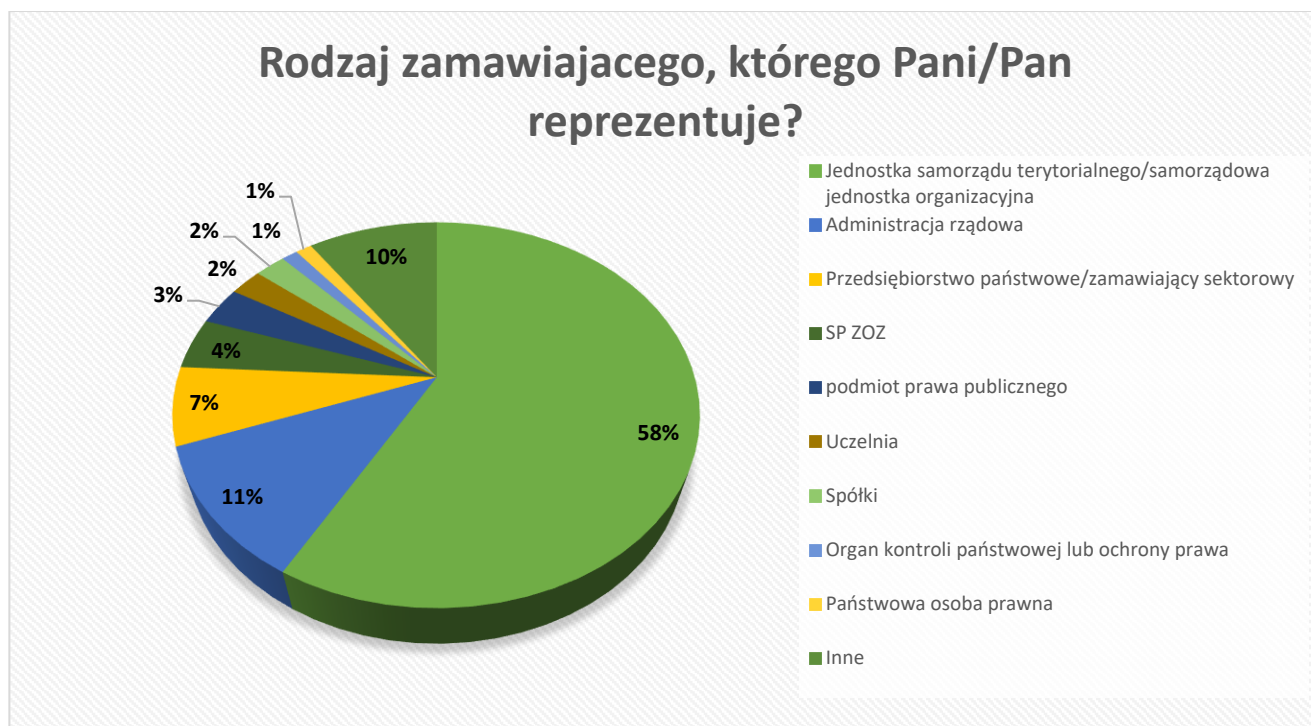
W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wyniki ankiety w podziale na poszczególne pytania. Ankieta składała się z 19 pytań.

Wyniki ujęto w podrozdziałach dedykowanych pytaniom lub serii pytań. Każdy podrozdział został zaprezentowany w następującym sekwencyjnym układzie:

- 1) treść pytania;
- 2) esencjonalne wyjaśnienie genezy pytania;
- 3) graficzna prezentacja wyników ankiety;
- 4) podsumowanie i wstępne wnioski.

1) Pytanie nr 1 – Rodzaj zamawiającego, którego Pani/Pan reprezentuje?

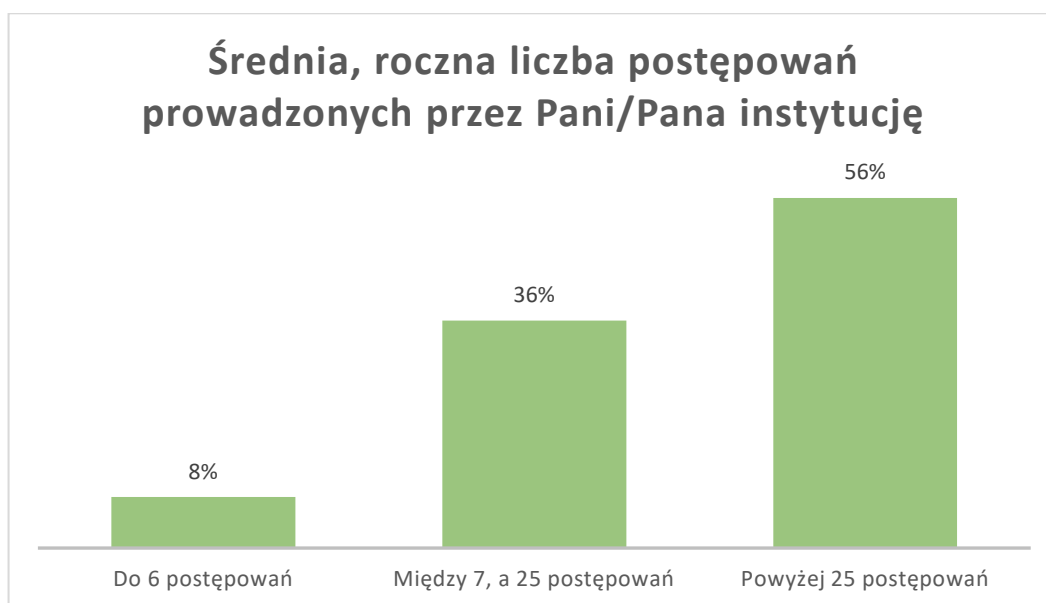
Celem tego pytania było w szczególności zorientowanie się, jaki zakres przepisów zamówieniowych stosują ankietowani. Czy są to zamówienia klasyczne, czy np. sektorowe lub obronne. Ponadto Urząd uznał, że ważną informacją mogło być ustalenie, czy respondenci udzielają zamówień z poziomu administracji centralnej, czy też z poziomu administracji samorządowej.

Największą grupę respondentów stanowią osoby reprezentujące jednostki samorządu terytorialnego bądź samorządowe jednostki organizacyjne (58%). Druga pod względem wielkości grupa to ankietowani reprezentujący administrację rządową (11%). Istotnymi liczebnie grupami, jakie uwidoczniły się w badaniu, są reprezentanci przedsiębiorstw państwowych oraz zamawiających sektorowych (7%), a także przedstawiciele Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) (4%). Pozostałe kategorie zamawiających są w mniejszym stopniu reprezentowane w wynikach ankiety.

2) Pytanie nr 2 – Średnia roczna liczba postępowań prowadzonych przez Pani/Pana instytucję

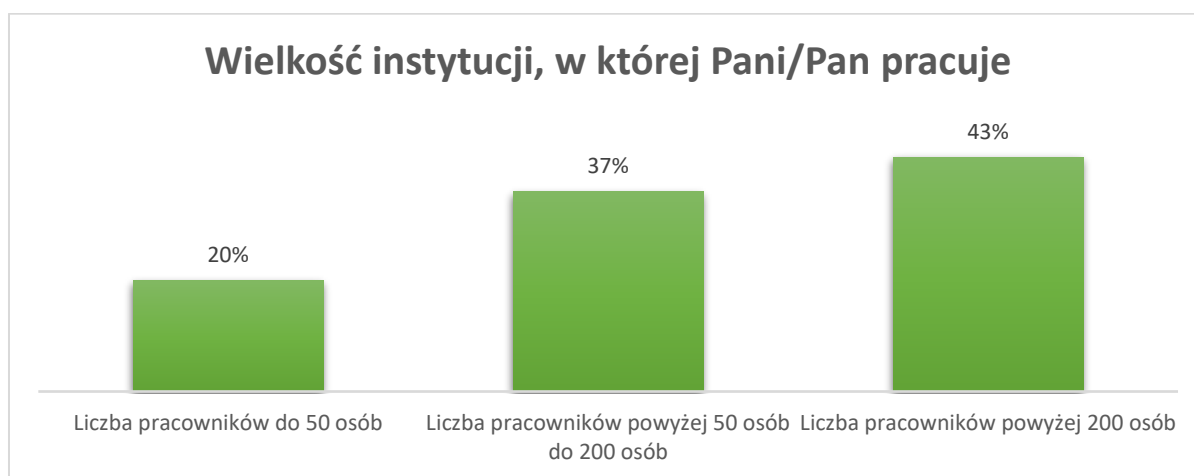
Odpowiedź na to pytanie pozwala z dużym prawdopodobieństwem oszacować poziom doświadczenia w zakresie udzielania zamówień zamawiającego zatrudniającego danego respondenta. Ilość prowadzonych postępowań pozwala na wnioskowanie o kontakcie z proporcjonalnie dużą liczbą wyzwań związanych z zamówieniami, prowadzeniem postępowań w różnorodnych trybach lub procedurach, szukaniem i znajdowaniem rozwiązań, a także o potrzebach sprostania wyzwaniom realizacyjnym, etc. Powyższe powinno co do zasady wywoływać sprzężenie zwrotne w postaci potrzeby różnych form doszkalania, profesjonalizacji, standaryzacji czy usprawnienia procesów.

56% ankietowanych w badaniu dotyczącym profesjonalizacji kadr w zamówieniach publicznych reprezentuje zamawiających, którzy średniorocznie realizują powyżej 25 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Ponad 1/3 ankietowanych reprezentuje jednostki realizujące średnio między 7 a 25 postępowań w roku. Najmniejszą grupę stanowią ankietowani reprezentujący zamawiających, którzy prowadzą średnio mniej niż 7 postępowań rocznie.

3) Pytanie nr 3 – Wielkość instytucji

Podobnie jak w przypadku pytania nr 2, z jednej strony celem tego pytania było uzyskanie informacji dotyczących doświadczenia w zakresie udzielania zamówień przez zamawiającego zatrudniającego danego respondenta, z drugiej zaś strony chodziło o uzyskanie wiedzy, czy dany respondent jest zdany na własne siły przy udzielaniu zamówienia (ze względu na szczupłość służb zamawiającego), czy też może liczyć na pomoc innych pracowników związaną np. z aspektami prawnymi (projekt umowy), merytorycznymi (OPZ) czy realizacyjnymi. Ze względu na przedmiot badania wielkość instytucji określono poprzez liczbę zatrudnionych w niej osób.

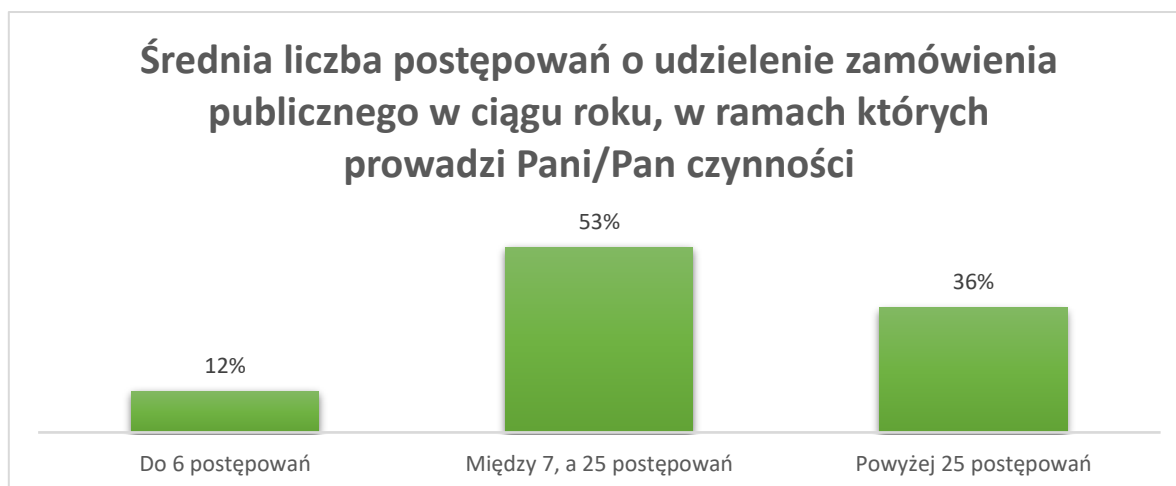
Wyniki ankiety ujawniły, że 43% respondentów pracuje w instytucjach zatrudniających powyżej 200 pracowników. Nieco ponad 1/3 ankietowanych reprezentuje jednostki, w których liczba zatrudnionych osób mieści się w przedziale między 51 a 200 pracowników. Najmniejszą grupę respondentów stanowią osoby pracujące na co dzień w instytucjach zatrudniających do 50 osób.

Powyższe informacje w zestawieniu z odpowiedziami na pytania nr 1 i nr 2 pozwalają wnioskować, że uczestnikami ankiety w przeważającej większości są podmioty stosujące ustawę według zasad ogólnych (jst i administracja rządowa), prowadzące rocznie co najmniej kilkanaście postępowań i zatrudniające przeszło 50 pracowników. Ponadto dane te wskazują z dużym prawdopodobieństwem, że ankietowany może ewentualnie liczyć na wsparcie innych jednostek organizacyjnych, podmiotów lub osób wewnątrz organizacji.

Dodatkowo zestawienie odpowiedzi uzyskanych na to pytanie oraz pytanie nr 2 może wskazywać na potrzebę kreowania u zamawiających pamięci instytucjonalnej, niezbędnej przy prowadzeniu wielu postępowań w instytucji zatrudniającej wiele osób.

4) Pytanie nr 4 – Średnia liczba postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ciągu roku, w ramach których prowadzi Pani/Pan czynności

Intencją tego pytania było ustalenie poziomu doświadczenia samych ankietowanych w prowadzeniu postępowań poprzez liczbę postępowań, w których wykonywali czynności.

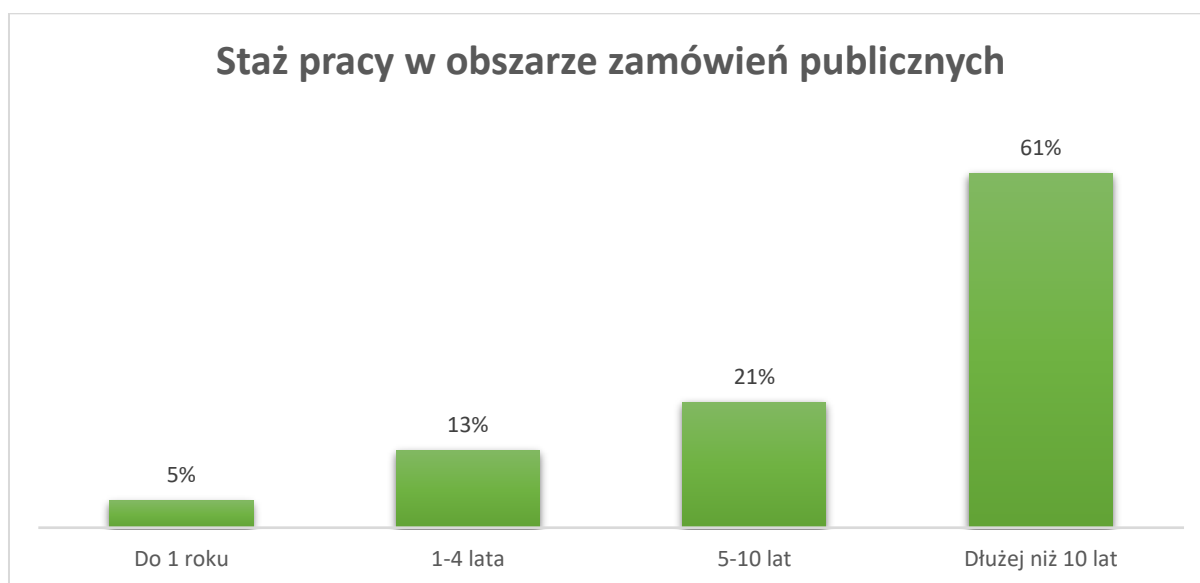
W tym pytaniu zapytaliśmy ankietowanych o obciążenie pracą związaną z wykonywaniem czynności w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Ponad połowa ankietowanych realizuje zadania w ramach postępowań, których liczba mieści się w przedziale 7 - 25 rocznie. Zaledwie 12% realizuje czynności w liczbie postępowań 6 i mniejszej. Ponad 1/3 badanych prowadzi zadania związane z postępowaniami w liczbie powyżej 25.

Dane te są ciekawe w zestawieniu z odpowiedzią na pytanie nr 2, w którym zapytano zamawiających o średnioroczną liczbę prowadzonych postępowań w ramach danej instytucji. W sytuacji, w której 36% ankietowanych uczestniczy rocznie w powyżej 25 postępowaniach oraz 56% ankietowanych reprezentuje instytucje realizujące powyżej 7 postępowań o udzielenie zamówienie publiczne w ciągu roku, oznaczać to może istnienie wyodrębnionej grupy pracowników zajmujących się tylko zamówieniami publicznymi i niewykonyjących innych zadań.

W kontekście informacji uzyskanych w odpowiedzi na pytanie nr 6, z których wynika jednoznaczne zaangażowanie ankietowanych na stanowisku merytorycznym związanym z zamówieniami publicznymi, można stwierdzić, iż funkcjonuje znacząca grupa pracowników po stronie zamawiających, których zadania pracownicze skupiają się w zdecydowanej większości na obszarze zamówień publicznych, stanowiącym ich zawodową specjalizację.

5) Pytanie nr 5 – Staż pracy w obszarze zamówień publicznych

Niniejsze pytanie również jest związane z ustaleniem doświadczenia ankietowanych osób. Staż pracy, obok liczby prowadzonych rocznie postępowań, jest istotnym wyznacznikiem doświadczenia ankietowanych oraz pozwala na oszacowanie z dużym prawdopodobieństwem zdolności adaptacji do dynamicznych zmian w Prawie zamówień publicznych.

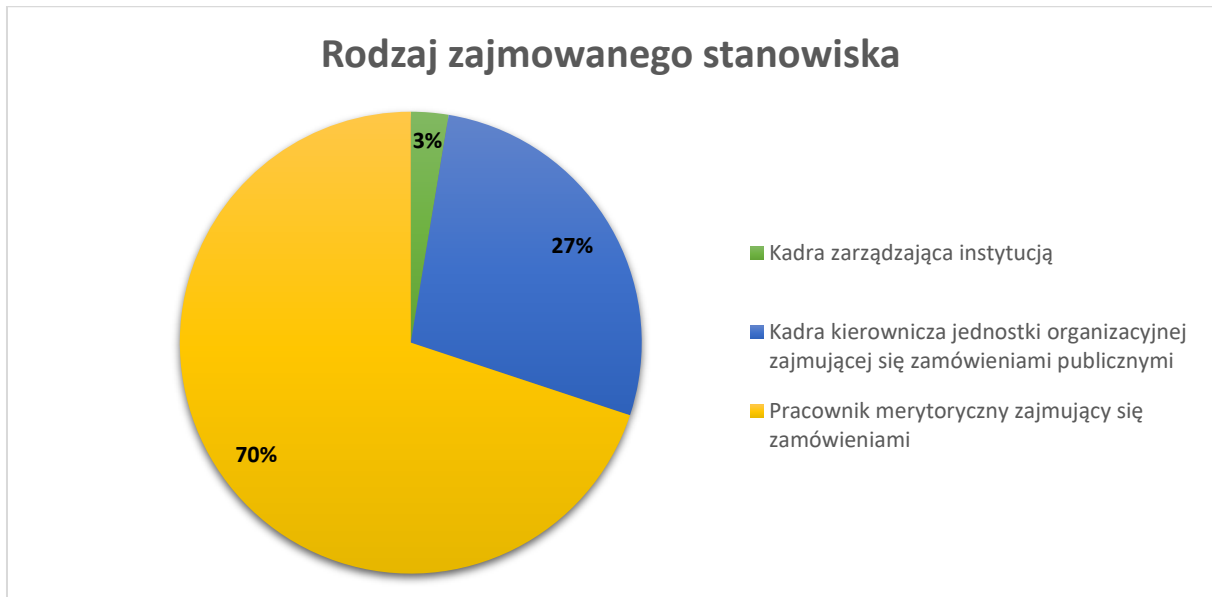

61% ankietowanych zalicza się do grona osób posiadających ponad 10 lat doświadczenia w obszarze zamówień publicznych. Jeśli dodamy do tego 21-procentową grupę osób deklarujących między 5 a 10 lat doświadczenia, widzimy wyraźnie, że 82% ankietowanych posiada bardzo duże doświadczenie w obszarze zamówień publicznych.

Z powyższych danych wynika, że ankietowani, którzy zajmują się zamówieniami publicznymi, to głównie eksperci z wieloletnim doświadczeniem. Należy wskazać również, że tylko 5% respondentów posiada mniejsze niż roczne doświadczenie w obszarze zamówień publicznych. Może być to związane z postrzeganiem zagadnień zamówieniowych jako mało atrakcyjnych zawodowo i może rodzić poważne konsekwencje braku wymiany kadr w przyszłości.

6) Pytanie nr 6 – Rodzaj zajmowanego stanowiska

Celem tego pytania było ustalenie, z jakiej perspektywy ankietowani spoglądają na problematykę, będącą przedmiotem ankiety. Czy jest to optyka pracownika prowadzącego zamówienia, czy kierownika koordynującego prace jednostki w strukturze organizacyjnej zamawiającego, zajmującej się prowadzeniem postępowań zamówieniowych; czy też jest to szersza perspektywa – menadżera odpowiadającego nie tylko za procedurę, lecz również za realizację potrzeb organizacji (kierownik zamawiającego).

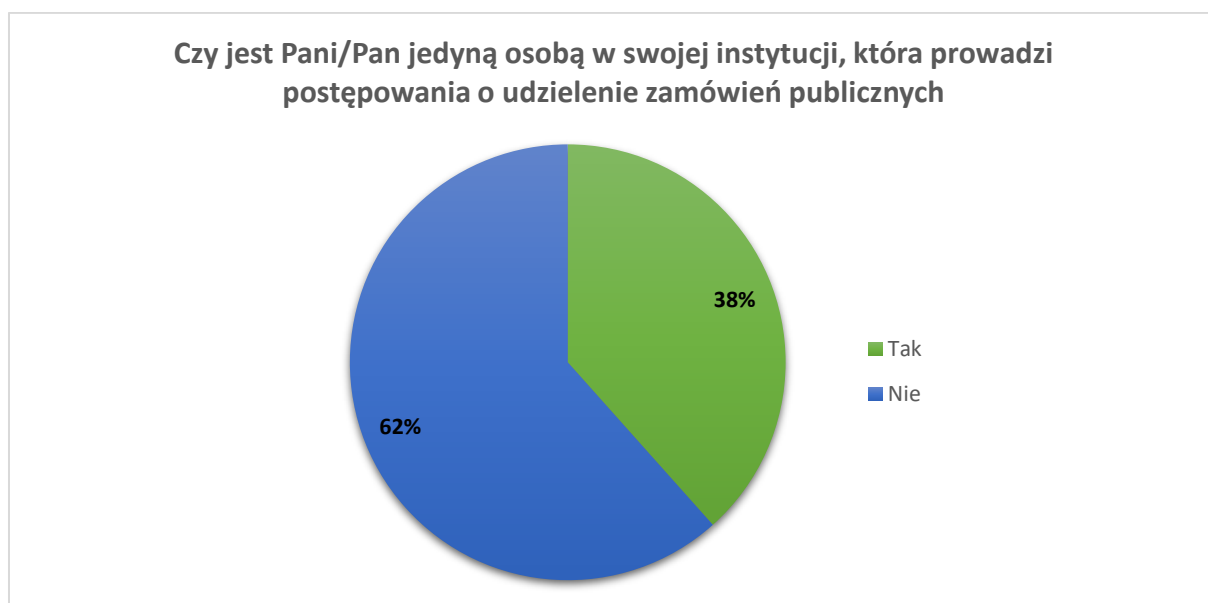

70% ankietowanych deklaruje pracę w roli pracownika merytorycznego zajmującego się zamówieniami publicznymi. 27% respondentów określa siebie mianem kadry kierowniczej wydzielonej jednostki, która zajmuje się zamówieniami publicznymi w ramach danej instytucji. Odpowiedzi pochodzące od kadry zarządzającej instytucjami stanowią 3% wszystkich odpowiedzi udzielonych w ankiecie.

Z powyższego wynika, że na udzielane odpowiedzi należy patrzeć pod kątem oczekiwań pracowników, związanych bezpośrednio z prowadzeniem konkretnych zamówień.

7) Pytanie nr 7 – Czy jest Pani/Pan jedyną osobą w swojej instytucji, która prowadzi postępowania o udzielenie zamówień publicznych?

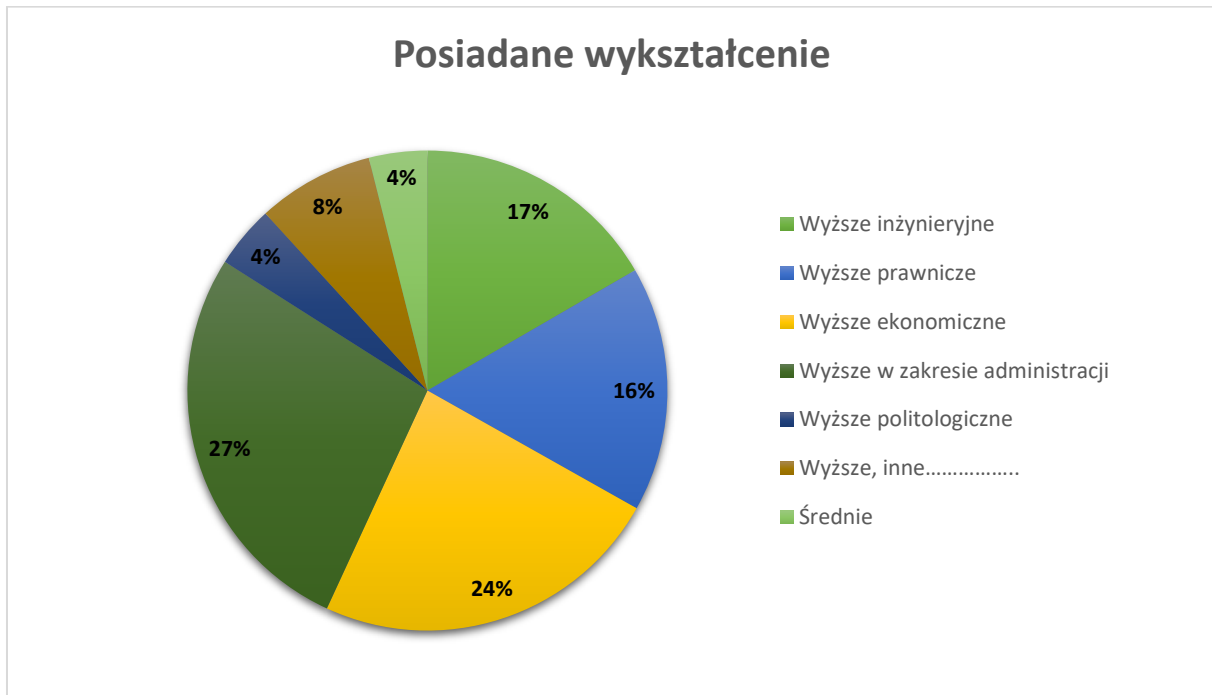
Pytanie to bezpośrednio nawiązuje do wcześniejszych dotyczących liczby postępowań prowadzonych przez daną instytucję oraz średniej liczby postępowań w ciągu roku, w które ankietowani są zaangażowani. Odpowiedź na to pytanie pozwala na sformułowanie wniosków odnośnie liczby przypadków, w których tylko jedna osoba w instytucji jest odpowiedzialna za prowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, a także sytuacji, kiedy to w prowadzenie postępowań zaangażowanych jest więcej osób.

62% ankietowanych wskazało, że w instytucji więcej niż jedna osoba zajmuje się prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Dane te korelują z wcześniejszymi, w myśl których 56% respondentów pracuje w instytucjach realizujących powyżej 25 postępowań w ciągu roku, a 53% jest zaangażowanych w postępowania w instytucjach, w których średnia liczba postępowań w roku mieści się w przedziale 7-25. Takie dane wskazują jednoznacznie, że odpowiedzi na pytania ankietowe udzielili w większości pracownicy instytucji zatrudniających więcej niż jednego specjalistę z dziedziny zamówień publicznych.

8) Pytanie nr 8 – Posiadane wykształcenie

Specjaliści zajmujący się na co dzień zamówieniami publicznymi legitymują się bardzo szerokim spectrum wykształcenia. Takie założenie doprowadziło do zadania ankietowanym pytania o posiadane wykształcenie.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można stwierdzić, że 27% osób zaangażowanych w zadania związane z zamówieniami publicznymi posiada wykształcenie wyższe w zakresie administracji. 24% wskazało na posiadanie wykształcenia wyższego z obszaru ekonomii. Wykształcenie wyższe inżynierskie deklaruje 17% respondentów, natomiast 16% - wykształcenie wyższe prawnicze.

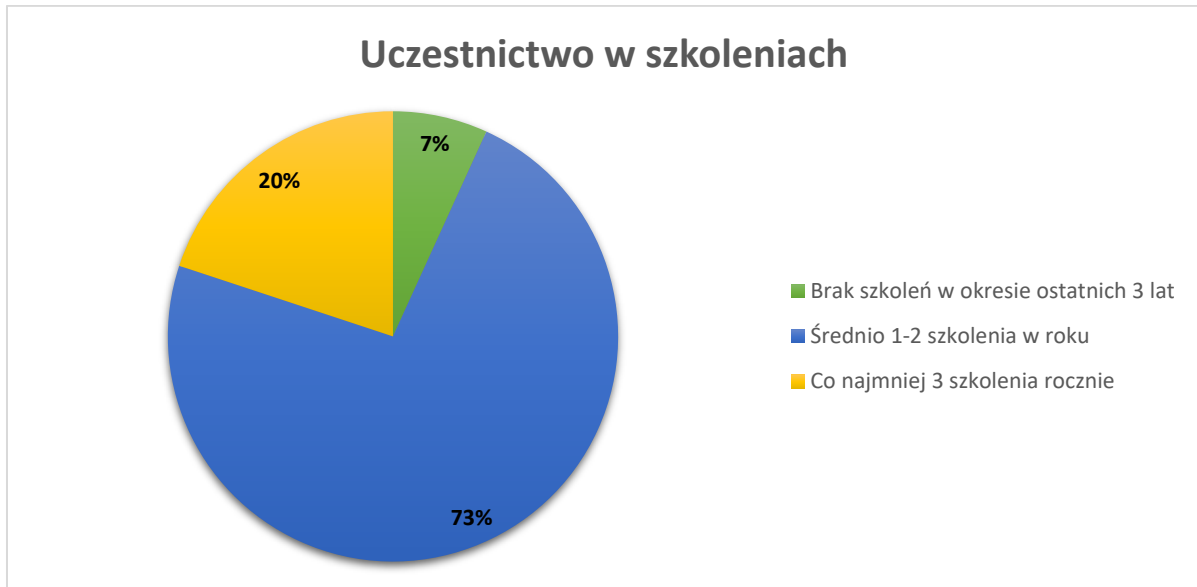
Powyższe wyniki są bardzo ciekawe ze względu na to, że obszar zamówień publicznych w obiegowych opiniach wielokrotnie jest postrzegany jako miejsce, w którym kluczową rolę spełniają prawnicy. Wynika to chociażby z faktu obecności prawników na wszystkich etapach prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia, a następnie niejednokrotnie w trakcie problemów z realizacją zamówienia publicznego. Z tych względów mogłoby się wydawać, że osoby legitymujące się wykształceniem wyższym prawniczym stanowią największą grupę osób zaangażowanych w zamówienia publiczne. Taka teza też funkcjonuje i jest powielana w wielu dyskusjach na temat rynku zamówień publicznych, jego profesjonalizacji i kierunków rozwoju. Tymczasem wśród ankietowanych tylko 16% osób deklaruje wykształcenie prawnicze.

Powyższe dane ujawniające różnorodność dziedzin, z których wywodzą się specjaliści ds. zamówień publicznych, wskazują na dużą interdyscyplinarność tego obszaru.

W ocenie Urzędu dywersyfikacja wykształcenia oraz znaczący udział w procesie udzielania zamówień osób z wykształceniem inżynierskim i ekonomicznym (łącznie 51%) jest zjawiskiem pozytywnym, sprzyjającym wszechstronnemu spojrzeniu na proces udzielenia zamówienia z uwzględnieniem aspektów realizacyjnych, zarządczych czy kosztowych (w tym cyklu życia).

9) Pytanie nr 9 i 10 – Uczestnictwo w szkoleniach i ich tematyka

Kształcenie ustawiczne to istotny obszar aktywności pracowników. Dzięki stałemu podnoszeniu kwalifikacji i odświeżaniu swojej wiedzy pracownicy są lepiej przygotowani do realizacji codziennych obowiązków i otwarci na nowe rozwiązania. Dlatego też zapytaliśmy o udział w szkoleniach i jej częstotliwość.

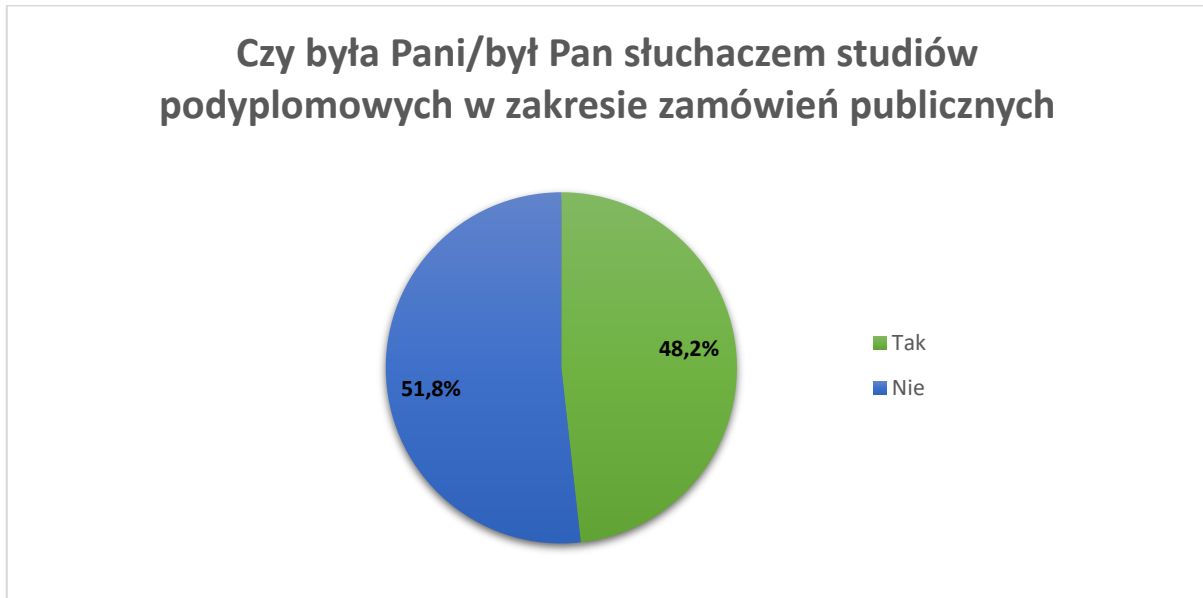
Zaledwie 7% ankietowanych w okresie ostatnich 3 lat nie brało udziału w szkoleniach. Zdecydowana większość - 73% ankietowanych - deklaruje, że bierze udział w średnio 1-2 szkoleniach w roku.

Kolejne pytanie dotyczyło tematyki szkoleń. Według wskazań ankietowanych wiodącym tematem są kwestie związane z nowym Prawem zamówień publicznych, w dalszej kolejności elektroniczna zamówień, a także ogólne zagadnienia związane z prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Wśród innych obszarów znalazły się m.in. kontrola zamówień publicznych czy kwestie związane z umowami pomiędzy zamawiającymi a wykonawcami.

Uzyskane informacje dotyczące tematyki szkoleń wskazują na szeroką i urozmaiconą ofertę edukacyjną, z której mogą korzystać przedstawiciele zamawiających. Prowadzenie szerokich działań edukacyjnych w formie szkoleń uznać można za zjawisko pozytywne wpływające na zwiększenie poziomu wiedzy z obszaru zamówień publicznych. Prawna rzeczywistość jest niezwykle dynamiczna i często ulega zmianom. Aby nadążać za zmieniającymi się regulacjami prawnymi oraz podejściem do wielu kwestii zamówieniowych, udział w szkoleniach jest bardzo wskazany.

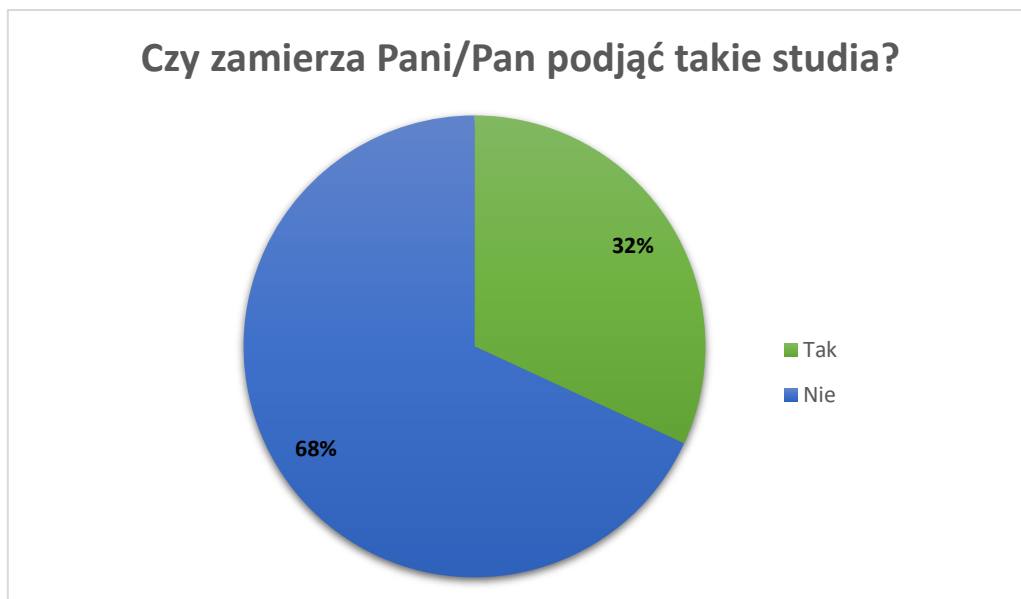
10) Pytanie nr 11 i 12 – Uczestnictwo w studiach podyplomowych w zakresie zamówień publicznych

Uczestnictwo w szkoleniach to tylko jedna z form poszerzania wiedzy niezbędnej w codziennej pracy. Bardziej złożoną formą zdobywania nowych informacji jest udział w studiach podyplomowych. Uczestnikom ankiety zadano pytanie o to, czy byli słuchaczami takich studiów z zakresu zamówień publicznych.

Powyższe dane wskazują, że nieco ponad połowa z 763 respondentów była słuchaczami studiów podyplomowych z zakresu zamówień publicznych.

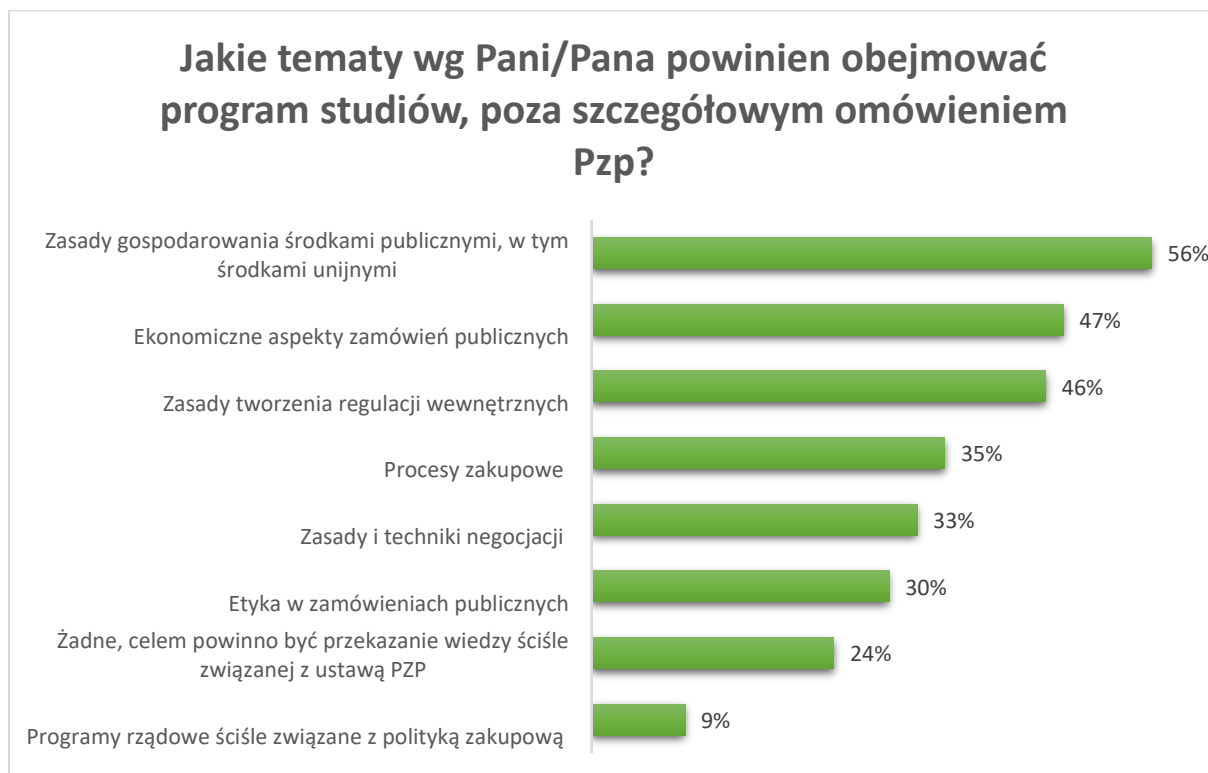
Kolejne pytanie skierowane było tylko do osób, które zadeklarowały, że nie były słuchaczami podyplomowych studiów z obszaru zamówień publicznych. W tym wypadku kolejnym krokiem była weryfikacja, czy przedstawiciele tej grupy respondentów chcieliby wziąć udział w takim edukacyjnym przedsięwzięciu.

Dane zawarte na powyższym wykresie wskazują, że spośród osób, które do tej pory nie korzystały ze studiów podyplomowych z zakresu zamówień publicznych, ok. 1/3 ankietowanych zamierza podjąć taką formę edukacji.

11) Pytanie nr 13 – Preferowana tematyka studiów, poza omówieniem Pzp

W ramach kontynuacji analizy zapoczątkowanej poprzednim pytaniem tej samej grupie respondentów² zadano pytanie o tematykę, wokół której powinny być, według nich, skoncentrowane zajęcia w ramach studiów podyplomowych w zakresie zamówień publicznych. Celem pytania było ustalenie, jaka tematyka byłaby postrzegana jako atrakcyjna dla potencjalnych odbiorców, którzy dotychczas nie korzystali ze studiów podyplomowych. Ankietowani mieli dowolność co do liczby wskazywanych odpowiedzi.

Zdaniem 56% ankietowanych, którzy nie podjęli do tej pory studiów podyplomowych w zakresie zamówień publicznych, zasady gospodarowania środkami publicznymi, w tym środkami unijnymi, to temat, który powinien znaleźć się w programie takich studiów. Nieco mniejszy odsetek tej samej grupy uważa, że zagadnieniem wartym poruszenia w toku studiów są ekonomiczne aspekty zamówień publicznych (47%) oraz zasady tworzenia regulacji wewnętrznych (46%). Nieco mniej respondentów uważa za istotną kwestię procesów zakupowych (35%), zasad i technik negocjacji (33%) oraz etykę w zamówieniach publicznych (30%). Co ciekawe, zdaniem aż blisko 1/4 ankietowanych, studia podyplomowe w zakresie

² Osoby, które do tej pory nie uczestniczyły w studiach podyplomowych z zakresu Pzp.

zamówień publicznych powinny stricte koncentrować się na wiedzy związanej z Prawem zamówień publicznych.

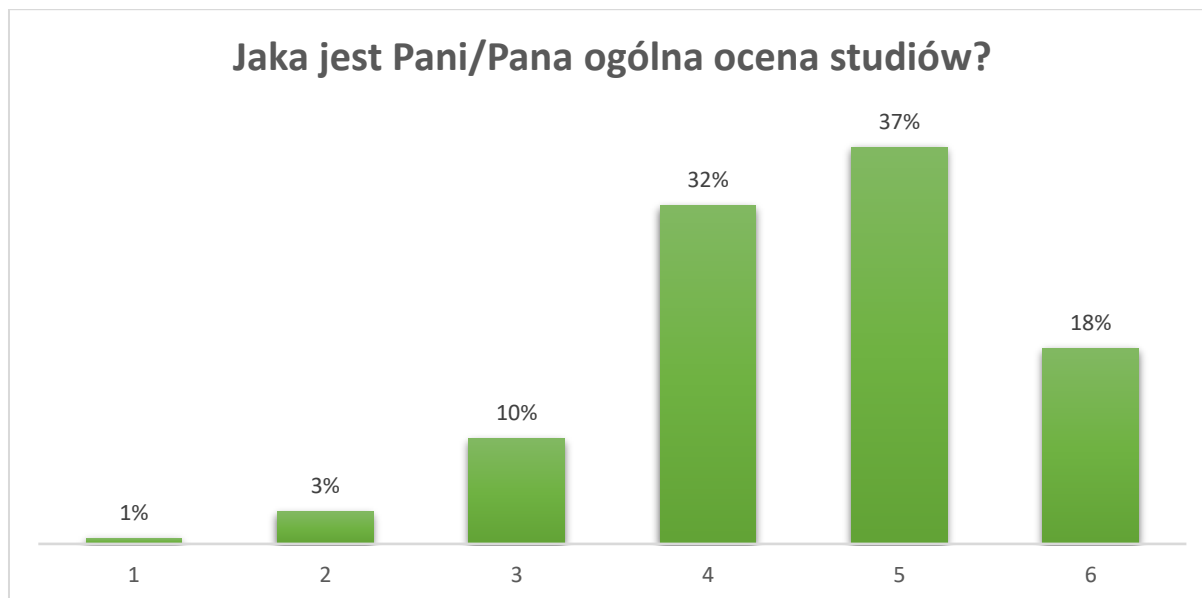
Powyższe odpowiedzi wskazują jednak, że większość ankietowanych chciałaby, aby program studiów podyplomowych nie był skoncentrowany tylko na wiedzy ściśle związanej z Prawem zamówień publicznych. Tym samym respondenci za atrakcyjne uznałyby studia, które obok wiedzy wynikającej bezpośrednio z przepisów Prawa zamówień publicznych dostarczają informacji z innych obszarów związanych z zakupami lub zaopatrzeniem.

Wart podkreślenia jest fakt, że dwie najczęściej wybierane odpowiedzi dotyczą bezpośrednio kwestii ekonomicznych i finansowych, które mają związek z prowadzonymi postępowaniami lub realizacją zamówień, ale nie wynikają wprost z zapisów ustawy Pzp. Oznacza to, że specjaliści ds. zamówień publicznych postrzegają zamówienia nie tylko jako procedury ściśle określone w Pzp, ale jako proces zakupowy – system naczyń połączonych, gdzie niezwykle istotną rolę odgrywają inne aspekty wpływające na ostateczny kształt kontraktów i sposób realizacji zamówień. To ważna wskazówka dla twórców programów studiów podyplomowych.

12) Pytanie nr 14 – Ogólna ocena studiów

Kolejne 3 pytania w ankiecie skierowane zostały tylko do osób, które uczestniczyły w studiach podyplomowych z zakresu zamówień publicznych.

Pierwsze z nich dotyczyło oceny (w szkolnej skali) studiów, w których udzielający odpowiedzi brali udział.

Powyższe dane sugerują, że według 14% ankietowanych studia podyplomowe wymagają zdecydowanej poprawy. Według 32% oceniających studia na „czwórkę” studia podyplomowe, w których brali udział, są dobre, jednak wymagają jeszcze poprawy. Oznacza to, że w sumie 46% badanych jest zdania, że studia, w których brali udział wymagają dalszej pracy organizatorów nad programem zajęć.

13) Pytanie nr 15 i 16 – Najmocniejsza i najsłabsza strona studiów

Ankietowani, którzy uczęszczali na studia podyplomowe z obszaru zamówień publicznych, zostali poproszeni o wskazanie najmocniejszych i najsłabszych stron tychże studiów. Respondenci mieli pełną swobodę w odpowiedzi na te pytania.

Do najmocniejszych stron zaliczyć można kadre wykładowczą. To element, na który zwracała uwagę największa grupa ankietowanych. Doceniano profesjonalizm, a także szeroką wiedzę merytoryczną – np. *„Profesjonalna kadra dydaktyczna”*, *„tematyka studiów podyplomowych ściśle ukierunkowana na Pzp i tematy z tym związane, prowadzone przez specjalistów z dużą wiedzą teoretyczną i praktyczną”*.

Innym aspektem, na który odpowiadający zwrócili uwagę, jest nieskrępowana możliwość kontaktu z innymi praktykami zamówień publicznych – możliwość wymiany opinii, dyskusji czy wypracowywania rozwiązań. W tym kontekście podkreślono również możliwość omówienia i zmierzenia się z praktycznymi wyzwaniem, jakie niesie za sobą prowadzenie postępowań zamówieniowych – np. *„Możliwość poznania problemów, z którymi zmagają się inni zamawiający, możliwość wymiany doświadczeń”*, *„Możliwość wymiany opinii pomiędzy uczestnikami dotyczących interpretacji przepisów ustawy Pzp”*.

Gdy mowa o najsłabszych stronach studiów, w zdecydowanej większości odpowiedzi poruszony został problem zbyt teoretycznego podejścia do zamówień publicznych. Wśród ankietowanych bardzo mocno wybrzmiewa postulat, aby studia uwzględniały więcej zajęć praktycznych, a nie były skoncentrowane tylko na omówieniu znaczenia poszczególnych artykułów Pzp – np. *„zbyt akademickie, teoria i teoretyczne rozważania na tematy związane z pzp, brak praktycznego podejścia do stosowania pzp, wykładowcy to głównie akademicy nie stosujący pzp w praktyce”*, *„zbyt mała ilość praktycznych ćwiczeń”*, *„zbyt wiele teorii i podejście w większości skupiające się tylko na przekazaniu materiału, bez odniesienia do sytuacji praktycznych”*.

Podkreślone zostały także przypadki dużego stopnia ogólności omawianych zagadnień i brak zagłębienia się w szczegóły przez część prowadzących – np. *„Za mało zajęć praktycznych, przekazywanie "golej wiedzy" bez głębszej analizy.”*, *„Wielu wykładowców przytaczało niestety jedynie suche zapisy prawa lub dostępne publikacje. Część zajęć miała wymiar czysto teoretyczny i niewnoszący nic do praktycznej pracy zamówieniowca. Brakowało zajęć typu warsztaty. Zamówienia są materia, do której potrzebne jest doświadczenie i*

praktyka. Uczestniczenie w wykładach polegających jedynie na cytowaniu przepisów prawa lub publikacji mija się z celem.”

Powyżej przywołane odpowiedzi służą zilustrowaniu zagadnień poruszanych przez ankietowanych, ale stanowią również ciekawą obserwację i sugestię dla twórców programów studiów podyplomowych.

14) Pytanie nr 17 – Obszary do uzupełnienia swojej wiedzy

Odpowiedzi na ostatnie trzy pytania ankiety udzielali wszyscy, niezależnie od uczestnictwa w studiach podyplomowych.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie obszarów, w których ich zdaniem powinni uzupełnić wiedzę. Ankietowani mogli wybierać maksymalnie 6 ze wskazanych poniżej obszarów.

Znajomość regulacji dotyczących sporządzania umów oraz e-fakturowania była najczęściej wybieranym obszarem przez ankietowanych (50%). Co ciekawe, jest to jedyna odpowiedź, która zgromadziła połowę głosów respondentów, co wskazuje na duże zróżnicowanie potrzeb wśród zamawiających.

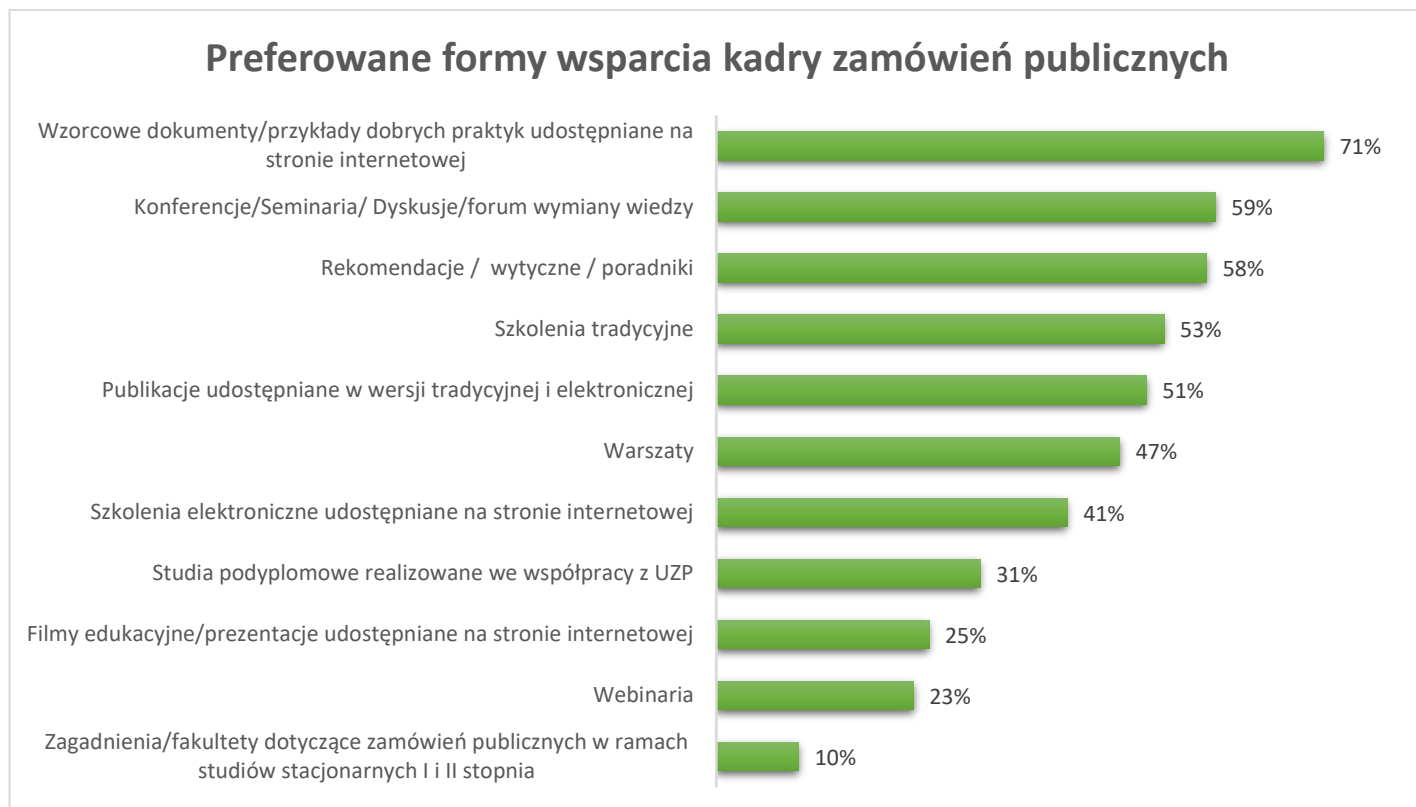
Tylko dwie odpowiedzi w sposób znaczący „odstają” od pozostałych. Jest to „znajomość zasad obrotu gospodarczego”, a także „znajomość mechanizmów antykorupcyjnych i zasad etyki”.

Pytanie o podobnej treści, z takimi samymi wariantami odpowiedzi, znalazło się w ankiecie dla wykonawców. Wykonawcy zostali poproszeni o wskazanie obszarów, w których ich zdaniem, specjaliści z zakresu zamówień publicznych u zamawiających powinni rozwijać swój potencjał. 46,8% ankietowanych wskazało znajomość zasad zarządzania projektami. 45,2% badanych uznało za obszar do rozwoju znajomość regulacji dot. sporządzania umów i e-fakturowania. 43,5% ankietowanych wskazało znajomość metod prowadzenia analizy ekonomicznej, a 41,9% - znajomość zasad przeprowadzania analizy ryzyka i zarządzania ryzykiem.

Zestawienie odpowiedzi zamawiających i wykonawców wskazuje, że cztery najczęściej wybierane przez wykonawców odpowiedzi znajdują się w pierwszej piątce odpowiedzi zamawiających. Występują minimalne różnice, jeśli chodzi o wartość procentową dla poszczególnych wskazań. Uprawnione jest więc stwierdzenie, że zamawiający w podobny sposób jak wykonawcy wskazują obszary, w których powinni uzupełnić swoją wiedzę.

15) Pytanie nr 18 – Preferowane formy wsparcia kadry zamówień publicznych

W ramach kontynuacji badań dotyczących preferencji w zakresie profesjonalizacji, po ustaleniu tematów cieszących się największym zainteresowaniem, należało zweryfikować preferowaną formę przekazania wiedzy. Podobnie jak w przypadku pytania poprzedniego, ankietowani mieli możliwość wybrania maksymalnie 6 zaproponowanych form wsparcia.

Wzorcowe dokumenty oraz przykłady dobrych praktyk umieszczone na stronie internetowej to dla 71% ankietowanych preferowane formy wsparcia. Dla ponad 50% osób uczestniczących w ankiecie takimi formami są również: konferencje, rekomendacje, tradycyjne szkolenia oraz publikacje udostępnianie w formie tradycyjnej oraz elektronicznej.

Forma wsparcia polegająca na organizacji fakultetów czy wplataniu zagadnień dotyczących zamówień w ramach studiów stacjonarnych I i II stopnia jest atrakcyjna tylko dla co dziesiątego ankietowanego. Analizując odsetek ankietowanych zainteresowanych tą formą wsparcia, nie należy pomijać w szczególności faktu, że tylko 4% ankietowanych zadeklarowało wykształcenie średnie (pytanie nr 8). Udziałem w studiach stacjonarnych zainteresowane są co do zasady osoby nieposiadające takiego wykształcenia (z uwzględnieniem odpowiednio – I i II stopnia studiów).

Warto zwrócić uwagę, że „elektroniczne” formy wsparcia, takie jak webinaria, prezentacje czy szkolenia elektroniczne, są rzadziej wybierane przez ankietowanych. Może to oznaczać, że ankietowani preferują tradycyjne formy prowadzenia działań edukacyjnych.

Należy również podkreślić, że badani nie oczekują tylko teoretycznego wsparcia, które w większym stopniu gwarantować może udział w szkoleniach czy studiach podyplomowych, ale przede wszystkim szukają realnych odpowiedzi na wyzwania, z którymi mierzą się na co dzień. Stąd nacisk na wzorcowe dokumenty, seminaria i fora wymiany wiedzy czy rekomendacje lub wytyczne. Pokazuje to, że ankietowani w preferowanych formach wsparcia szukają praktycznych rozwiązań problemów, z którymi borykają się na co dzień przy prowadzeniu postępowań.

16) Pytanie nr 19 – Oczekiwany zakres tematyczny działań edukacyjnych

Na wstępie wyjaśnić należy różnicę względem pytania 17. O ile w tamtym pytaniu nacisk położony został na odczucia ankietowanych odnośnie stanu swojej wiedzy, o tyle w tym pytaniu chodzi o wskazanie realnych tematów, z którymi ankietowani w swojej codziennej pracy mogą mieć problemy. Podobnie jak w pytaniu poprzednim, ankietowani zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie 6 obszarów tematycznych.

71% respondentów oczekuje, że działania edukacyjne skoncentrowane będą na kwestiach elektronicznego udzielania zamówień publicznych. Jak pokazały odpowiedzi na pierwsze pytania, specjaliści ds. zamówień to zwykle ludzie doświadczeni, o długim stażu pracy. Z uwagi na wprowadzaną od 1 stycznia 2021 roku powszechność stosowania elektronicznych narzędzi komunikacji w zamówieniach publicznych bez względu na ich wartość, taka tematyka nie dziwi, a jawi się jako naturalna konsekwencja wdrażania nowego Prawa zamówień publicznych.

Dla 58% ankietowanych oczekiwaną tematyką działań edukacyjnych są obszary związane z przygotowaniem postępowania, analizą potrzeb zamawiającego i wstępnymi konsultacjami rynkowymi. Analiza potrzeb i wymagań jest nowym elementem w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, które wprowadza nowe Prawo zamówień publicznych. Widać więc, że zamawiający czują potrzebę, aby w tym obszarze uzupełnić swoje kompetencje przed początkiem obowiązywania nowej ustawy.

Jeśli chodzi o obszary tematyczne najrzadziej wskazywane, są to: zamówienia w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa, procedura konkursowa, a także środki ochrony prawnej. Należy jednocześnie podkreślić, że podobnie jak w wypadku analizy potrzeb i wymagań nowe Prawo zamówień publicznych wprowadza nowe zasady przeprowadzania konkursu, co może przełożyć się w przyszłości na zainteresowanie potencjalnych zamawiających poszerzeniem swojej wiedzy w tym obszarze.

4. Profile grup ankietowanych

Szczegółowa analiza otrzymanych w ankiecie wyników pozwala na wyodrębnienie informacji dotyczących najszerszej reprezentowanych grup ankietowanych:

- Pracowników jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych jednostek organizacyjnych – 444 odpowiedzi;
- Pracowników administracji rządowej – 85 odpowiedzi;
- Pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych – 50 odpowiedzi.

Powyższe grupy ankietowanych stanowią łącznie blisko 76% wszystkich uczestników badania. Warto więc spojrzeć, jak odpowiedzi sformułowane przez przedstawicieli poszczególnych grup różnią się bądź są podobne względem ogólnych wyników. Poznanie szczegółowych informacji dotyczących konkretnych grup ankietowanych może pozwolić na sformułowanie bardziej precyzyjnych wniosków dotyczących potrzeb szkoleniowych danego środowiska.

1) Pracownicy jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych jednostek organizacyjnych

W ankiecie pracownicy jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych jednostek organizacyjnych (zwani dalej „samorządowcami”) udzielili 444 odpowiedzi.

52% ankietowanych samorządowców pracuje w jednostce, która średnio w ciągu roku realizuje powyżej 25 postępowań. Jako pracownicy merytoryczni realizują czynności w postępowaniach, których liczba w ciągu roku mieści się w przedziale 7-25 (54%). Posiadają ponad 10-letnie doświadczenie w obszarze zamówień publicznych (58% ankietowanych). 30% deklaruje wykształcenie wyższe w zakresie administracji, 22% - wyższe ekonomiczne, 18% - wyższe inżynierskie, a 15% - wyższe prawnicze.

73% spośród samorządowców, którzy brali udział w ankiecie, deklaruje uczestnictwo w średnio 1-2 szkoleniach w ciągu roku. 46% uczestniczyło w studiach podyplomowych z zakresu zamówień publicznych.

Spośród ankietowanych samorządowców, którzy nie uczęszczali na studia podyplomowe, 66% nie zamierza brać udziału w takich studiach. Zdaniem 58% tej samej grupy ankietowanych zasady gospodarowania środkami publicznymi, w tym środkami unijnymi,

powinny być jednym z tematów poruszanych w trakcie studiów. 47% wskazało ekonomiczne aspekty zamówień publicznych, a 43% zasady tworzenia regulacji wewnętrznych.

Preferowanym obszarem do uzupełnienia wiedzy przez samorządowców, wskazanym przez 56% badanych, są regulacje dotyczące sporządzania umów i e-fakturowania. To o 6 punktów procentowych większy odsetek niż w wypadku wszystkich ankietowanych. Podobnie jak w wypadku ogółu badanych, drugim preferowanym tematem w tej grupie są kwestie związane z przepisami w zakresie ochrony danych osobowych i praw autorskich (40% wskazań), a trzecim - znajomość metod prowadzenia analiz biznesowych.

Odnosząc się do form wsparcia, 72% samorządowców wskazało jako preferowaną wzorcowe dokumenty oraz przykłady dobrych praktyk udostępniane na stronie internetowej. 58% wskazań otrzymały rekomendacje, wytyczne i poradniki. Po 56% odpowiedzi padło na szkolenia tradycyjne oraz konferencje/seminaria/diskusje/fora wymiany wiedzy. O ile pierwsza czwórka odpowiedzi wskazywanych przez samorządowców jest taka sama, o tyle w ramach konkretnych wartości procentowych występują minimalne różnice, co przekłada się na miejsca w rankingu.

Dla 74% ankietowanych samorządowców elektroniczna forma udzielania zamówień to oczekiwany temat w ramach działań edukacyjnych. Dla ogółu badanych odsetek ten wynosił 71%. Czynności przygotowawcze związane z udzieleniem zamówienia publicznego stanowią oczekiwane zagadnienie dla 59% samorządowców. Nieco mniejszy odsetek (55%) postrzega w ten sposób obszar umów o zamówienie publiczne i umów ramowych.

Powyższe odpowiedzi pracowników jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych w dużej mierze pokrywają się ze wskazaniami ogółu badanych.

2) Pracownicy administracji rządowej

W badaniu udział wzięło 85 przedstawicieli administracji rządowej.

Wśród tej grupy ankietowanych dominują osoby posiadające powyżej 10 lat doświadczenia (61%). 51% pracowników administracji rządowej, którzy udzielili odpowiedzi w ankiecie, realizuje czynności w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, których średnia liczba w ciągu roku mieści się w przedziale 7-25.

1/3 spośród tej grupy ankietowanych deklaruje posiadanie wykształcenia wyższego prawniczego. 18% deklaruje wykształcenie wyższe w zakresie administracji, a po 16% - wyższe inżynierskie oraz wyższe ekonomiczne.

Widać tu różnicę względem zbiorczych wyników. O ile w wypadku zbiorczego zestawienia wiodącą grupą były osoby z wykształceniem wyższym w zakresie administracji (27%), o tyle w wypadku pracowników administracji rządowej największy odsetek stanowią osoby z wykształceniem prawniczym (33%). Różnica pojawia się także pod względem drugiej najczęściej wskazywanej odpowiedzi. Dla ogółu ankietowanych było to wykształcenie wyższe ekonomiczne (24%). W wypadku pracowników administracji rządowej drugim najczęściej wskazywanym wykształceniem było wyższe w zakresie administracji (18%).

59% pracowników administracji rządowej, którzy wzięli udział w ankiecie deklaruje uczestnictwo w średnio 1-2 szkoleniach w ciągu roku. Odsetek ten jest o 14 punktów procentowych mniejszy niż w zbiorczym zestawieniu dla ogółu ankietowanych. 46% ankietowanych pracowników administracji rządowej uczestniczyło w studiach podyplomowych z obszaru zamówień publicznych.

50% pracowników administracji rządowej, którzy nie uczęszczali na studia, uznało „zasady gospodarowania środkami publicznymi, w tym środkami unijnymi” za temat, który powinien znaleźć się w programie studiów. 37% wskazało „ekonomiczne aspekty zamówień publicznych”, a 35% - „zasady i techniki negocjacji”. Warto podkreślić jest fakt, że „zasady tworzenia regulacji wewnętrznych” uzyskały w zbiorczym zestawieniu 46%, podczas gdy wśród pracowników administracji rządowej odsetek ten wyniósł 30%.

Odnosząc się do obszarów, w których ankietowani - ich zdaniem - powinni uzupełnić swoją wiedzę, pracownicy administracji rządowej najchętniej wskazali „znajomość zagadnień dotyczących kluczowych wskaźników efektywności oraz metod kontroli efektywności zrealizowanych działań” (46%). Co ciekawe, ta odpowiedź w zbiorczym zestawieniu zajęła 7 miejsce (30% wskazań). Kolejne obszary wskazane przez pracowników administracji rządowej to „znajomość strategii zakupowych” (40% wśród omawianej grupy, w zbiorczym zestawieniu – 30%), „znajomość regulacji dotyczących sporządzania umów, e-fakturowania,” (38% względem 50% wśród wszystkich ankietowanych) oraz „znajomość zasad przeprowadzania analizy ryzyka i zarządzania ryzykiem” (38%, w zbiorczym zestawieniu - 32%).

66% ankietowanych pracowników administracji rządowej za preferowaną formę wsparcia uznało „wzorcowe dokumenty i przykłady dobrych praktyk udostępnianie na stronie internetowej. To odsetek nieco mniejszy w porównaniu do zbiorczego zestawienia (71%), jednak również jest to odpowiedź, która zgromadziła najwięcej głosów. Odwrotna sytuacja ma miejsce w wypadku drugiej najczęściej wybieranej odpowiedzi „Konferencje/seminaria/dyskusje/forum wymiany wiedzy. O ile wśród pracowników administracji rządowej ta odpowiedź zgromadziła 64%, o tyle w zbiorczym zestawieniu – 59%. Trzecia najchętniej wybierana odpowiedź wśród pracowników administracji rządowej pokrywa się z ogólnym zestawieniem. Są to „rekomendacje/wytyczne/poradniki (60% w przypadku pracowników administracji rządowej i 58% w ogólnym zestawieniu).

Najczęściej wskazywanym zakresem tematycznym działań edukacyjnych zarówno wśród wszystkich ankietowanych, jak i w ramach pracowników administracji rządowej, jest „elektroniczna forma udzielania zamówień” (71% wśród wszystkich ankietowanych, 68% wśród pracowników administracji rządowej). W obu przypadkach drugim najczęściej wybieranym zakresem są czynności przygotowawcze związane z udzielaniem zamówienia publicznego (58% wskazań w zbiorczym zestawieniu i 55% wśród pracowników administracji rządowej. Kwestie związane z umową o zamówienie publiczne oraz umowami ramowymi w przypadku ogółu ankietowanych i w przypadku pracowników administracji publicznej znajdują się na 3 miejscu pod względem częstotliwości wskazań (53% dla ogółu i 47% dla pracowników administracji publicznej).

Przedstawiony powyżej profil pracowników administracji rządowej, którzy zajmują się kwestiami zamówień publicznych, różni się w niektórych aspektach od ogólnego profilu, będącego wynikiem niniejszej ankiety. Wart podkreślenia jest fakt, że wśród pracowników administracji rządowej jest większy odsetek osób z wyższym wykształceniem prawniczym.

Uwidoczniła się również tendencja w kwestii liczby odbywanych szkoleń. O ile wśród ogółu ankietowanych średnio 1-2 szkolenie w roku odbywa 73% ankietowanych, o tyle w wypadku pracowników administracji rządowej odsetek ten wynosi 59%.

Jeśli chodzi o kwestie związane z merytorycznymi zagadnieniami, w których zdaniem ankietowanych należało uzupełnić swoją wiedzę, należy wskazać, że najczęściej wybieranym zagadnieniem wśród pracowników administracji rządowej były kwestie związane z kluczowymi wskaźnikami efektywności oraz metodami kontroli efektywności zrealizowanych

działań. Zagadnienia te zostały wskazane przez 30% ankietowanych, natomiast w wypadku grupy pracowników administracji rządowej odsetek ten wyniósł 46%.

3) Pracownicy przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych

Przedstawiciele trzeciej najbardziej licznej grupy respondentów udzielili w ankiecie 50 odpowiedzi.

Podobnie jak w wypadku pierwszych dwóch grup opisanych w niniejszym rozdziale, wśród pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych dominują osoby posiadające ponad 10-letnie doświadczenie pracy w obszarze zamówień publicznych (64%) i realizujące czynności w ramach średniej liczby postępowań rocznie mieszczącej się w przedziale 7-25 (56%).

30% przedstawicieli przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych legitymuje się wykształceniem wyższym w zakresie administracji (27% w wypadku wszystkich ankietowanych). Wykształcenie wyższe ekonomiczne deklaruje 26% (24% wśród wszystkich ankietowanych). Na trzecim miejscu wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi znalazło się wykształcenie wyższe inżynierskie (16% przy 17% dla ogółu odpowiedzi). Należy zaznaczyć znacznie mniejszy niż wśród wszystkich ankietowanych odsetek osób z wyższym wykształceniem prawniczym. O ile w wypadku wszystkich odpowiedzi odsetek ten wyniósł 16%, o tyle w wypadku pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych wyniósł on 8%.

88% pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych deklaruje uczestnictwo w średnio 1-2 szkoleniach w ciągu roku. To o 15 punktów procentowych więcej niż w wypadku wszystkich ankietowanych. Należy również podkreślić, że najwyższy odsetek uczestnictwa w szkoleniach pokrywa się z najwyższym odsetkiem uczestnictwa w studiach podyplomowych z zakresu zamówień publicznych. Udział w takich studiach zadeklarowało 50% pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych.

Wśród osób, które nie brały udziału w studiach podyplomowych z obszaru zamówień publicznych, 76% wskazało, że zasady tworzenia regulacji wewnętrznych to temat, który powinien znaleźć się w programie takich studiów. Widać tutaj istotną różnicę względem ogółu ankietowanych. Za umieszczeniem tego tematu w programie studiów opowiada się 46%

wszystkich badanych. Pozostałe dwa tematy najczęściej wskazywane przez pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych pokrywają się z najpopularniejszymi wskazaniami ogółu ankietowanych i są to „zasady gospodarowania środkami publicznymi, w tym środkami unijnymi” oraz „ekonomiczne aspekty zamówień publicznych”. Obie odpowiedzi wskazało 64% ankietowanych pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych.

Różnice w stosunku do kwestii merytorycznych uwidoczniły się również w pytaniu o obszary tematyczne, w których ankietowani powinni uzupełnić swoją wiedzę. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią przez pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych były: „znajomość przepisów dotyczących ochrony danych osobowych i praw autorskich” oraz „znajomość zasad przeprowadzania analizy ryzyka i zarządzania ryzykiem”. Obie odpowiedzi uzyskały po 48% wskazań. Dla porównania, w przypadku ogółu ankietowanych obie odpowiedzi zgromadziły odpowiednio 42% i 32%. Najczęściej wskazywana przez wszystkich ankietowanych „znajomość regulacji dotyczących sporządzania umów, e-fakturowania” (50%) wśród pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych uplasowała się na trzecim miejscu z wynikiem 46%.

Odnosząc się do form wsparcia wskazywanych przez pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych, należy zauważyć, że ich preferencje w znacznej mierze pokrywają się ze wskazaniami wszystkich ankietowanych. Konferencje/seminaria/fora wymiany wiedzy, wzorcowe dokumenty oraz rekomendacje – to najczęściej wskazywane preferowane formy wsparcia.

W kwestii oczekiwanego zakresu tematycznego działań edukacyjnych pracownicy przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych wskazywali najczęściej elektroniczną formę udzielania zamówień (60% wskazań), a także nieprawidłowości w zamówieniach publicznych oraz czynności przygotowawcze związane z udzielaniem zamówienia publicznego. Odpowiedzi te pokrywają się w dużym stopniu ze wskazaniami ogółu ankietowanych.

Powyższe dane dotyczące pracowników przedsiębiorstw państwowych i zamawiających sektorowych wskazują, że pomimo drobnych rozbieżności związanych z obszarem wykształcenia oraz tematami, które powinny znaleźć się w programie studiów podyplomowych, generalnie odpowiedzi wpisują się w profil nakreślony w toku zbiorczej analizy.

5. Wnioski z ankiety

Celem niniejszej ankiety było uzyskanie opinii uczestników rynku zamówień publicznych dotyczącej stopnia wiedzy i potrzeb w zakresie poszerzania swojej wiedzy przydatnej w codziennej pracy przy zamówieniach publicznych. Dane przedstawione powyżej z pewnością pozwolą każdemu na samodzielne wyciągnięcie własnych wniosków co do przyszłości profesjonalizacji kadr w zamówieniach publicznych. Przedstawione poniżej wnioski nie mają charakteru wyczerpującego. Zostawiamy pole do własnej analizy, do postawienia kolejnych badawczych pytań i poszukania na nie odpowiedzi wśród uczestników rynku.

Istotną obserwacją, która płynie z badań, jest stwierdzenie, że zamówienia publiczne gromadzą osoby o bardzo zróżnicowanym wykształceniu. Wyniki wskazują, że w obszarze zamówień publicznych funkcjonują osoby o wykształceniu w zakresie administracji, wykształceniu prawniczym, ekonomicznym, inżynierskim, politologicznym i innym. Oznacza to, że obszar zamówień publicznych może być miejscem, w którym ścierają się różne punkty widzenia. Różnorodność jawi się więc jako atut, który może wpłynąć na kształt przyszłej rzeczywistości zamówieniowej.

Odpowiedzi udzielane przez ankietowanych wskazują także na różnorodne, preferowane formy wsparcia. Wszelkiego rodzaju rekomendacje, wytyczne, a także bezpośrednie spotkania w formie warsztatów czy seminariów można uznać za pożądane przez ankietowanych. Podkreślenia wymaga fakt, że ankieta realizowana była przed czasem pandemii. Epidemia koronawirusa mogła wpłynąć na postrzeganie preferowanych form wsparcia pod kątem możliwości ich realizacji za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Powszechne stały się spotkania w formie wideokonferencji, a wiele przedsięwzięć edukacyjno-konferencyjnych przeniosło się do sieci. Ankietowani wskazują, że są otwarci na elektroniczne formy wsparcia, jednak tradycyjne formy cieszą się niezmiennie dużym powodzeniem.

Wreszcie podkreślić należy, że zagadnienia edukacyjne wskazywane przez zamawiających pokrywają się z bieżącym zapotrzebowaniem. W sugerowanych tematach działań edukacyjnych dominują kwestie związane z elektronicznymi zamówieniami i wszelkimi kwestiami realizowanymi do tej pory tylko w formie tradycyjnej. Pojawiają się również bardzo licznie reprezentowane głosy o potrzebie poszerzenia wiedzy na temat czynności przygotowawczych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, które

wprost wynikają z nowego Prawa zamówień publicznych. To wszystko pokazuje, że deklarowane potrzeby szkoleniowe mogą być odzwierciedleniem bieżących trendów, pojawiających się nowości i zmian zapowiadanych na rynku zamówień publicznych.

6. Podsumowanie

Liczba osób, które udzieliły odpowiedzi na pytania ankietowe, oraz fakt, że reprezentują one wszystkie najliczniejsze kategorie zamawiających potwierdza wiarygodność przeprowadzonego badania. Charakterystyka ankietowanych przedstawia się następująco:

- 58% ankietowanych w badaniu reprezentuje jednostki samorządu terytorialnego lub samorządowe jednostki organizacyjne;
- Ponad połowa instytucji reprezentowanych w badaniu realizuje w ciągu roku średnio powyżej 25 postępowań;
- 80% ankietowanych reprezentuje instytucje zatrudniające powyżej 50 osób;
- Ponad połowa ankietowanych zaangażowana jest w realizację czynności w postępowaniach, których średnia roczna liczba mieści się w przedziale 7-25 postępowań;
- 61% ankietowanych zadeklarowało staż pracy w obszarze zamówień publicznych dłuższy niż 10 lat;
- Blisko 3/4 badanych stanowią pracownicy merytoryczni zajmujący się zamówieniami;
- Ponad 60% ankietowanych zatrudnionych jest w instytucjach, w których więcej niż 1 osoba prowadzi postępowania o udzielenie zamówień publicznych.

Analiza wyników ankiety pozwala na zidentyfikowanie następujących przesłanek oceny poziomu profesjonalizacji osób zajmujących się zamówieniami publicznymi:

- Największy odsetek spośród ankietowanych stanowią osoby posiadające wykształcenie wyższe w zakresie administracji (27%). Nieco mniej jest osób z wykształceniem wyższym ekonomicznym (24%) oraz prawników (17%) i inżynierów (16%);
- Blisko 3/4 badanych deklaruje uczestnictwo w średnio 1-2 szkoleniach w ciągu roku. Dominują tematy bieżące związane z elektroniczną zamówień publicznych oraz ze zmianami w Prawie zamówień publicznych;
- Ponad 48% respondentów brało udział w studiach podyplomowych w zakresie zamówień publicznych. Spośród ankietowanych, którzy nie uczestniczyli w takich studiach, 32% deklaruje chęć ich podjęcia.

Kierunki działań w zakresie profesjonalizacji na poziomie – odpowiednio – poszczególnych zamawiających, jak i całego systemu powinny uwzględniać następujące wnioski z przeprowadzonej ankiety:

- Zdaniem ankietowanych, którzy nie brali udziału w studiach podyplomowych w zakresie zamówień publicznych, zasady gospodarowania środkami publicznymi, w tym środkami europejskimi, ekonomiczne aspekty zamówień publicznych oraz zasady tworzenia regulacji wewnętrznych to najczęściej wskazywane tematy, które powinny znaleźć się w programie studiów;
- 46% badanych słuchaczy studiów podyplomowych jest zdania, że studia, w których brali udział, wymagają dalszej pracy organizatorów nad programem zajęć;
- Za najmocniejszą stronę studiów podyplomowych ankietowani uznali kadre wykładowczą oraz nieskrępowaną możliwość kontaktu z innymi praktykami zamówień publicznych. Za element do poprawy uznano zbyt teoretyczne podejście do zamówień publicznych, a także ogólność omawianych zagadnień i brak zagłębienia się w szczegóły;
- Znajomość regulacji dotyczących sporządzania umów i e-fakturowania, znajomość przepisów dotyczących ochrony danych osobowych i praw autorskich, a także znajomość metod prowadzenia analizy ekonomicznej to zdaniem zamawiających 3 najczęściej wskazywane obszary związane z zamówieniami publicznymi, w których zamawiający powinni uzupełnić wiedzę;
- Najczęściej wskazywane preferowane formy wsparcia to: wzorcowe dokumenty, przykłady dobrych praktyk udostępniane na stronie internetowej, konferencje/seminaria/dyskusje/fora wymiany wiedzy, a także rekomendacje/wytyczne/poradniki.
- Działania edukacyjne powinny być skoncentrowane wokół tematów elektronicznej formy udzielania zamówień, czynności przygotowawczych związanych z udzieleniem zamówienia publicznego, analizy potrzeb zamawiającego i wstępnych konsultacji rynkowych, a także umów o zamówienie publiczne i umów ramowych.